

ABONAMENTUL :

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.

Jurn. an 36 Lei = 72 Cor.

Trei luni 18 Lei = 36 Cor.

Prețul unui număr e de

25 bani sau 50 fil.

Telefon p. oraș și în-

terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Strada Românului Nr. 1/a.
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație
și se taxează după tarif.
MANUSCRIPTELE NU SE
ÎNAPUIAZĂ.

Parlamentul.

— Telegrama Agenției Dacia. —

București 27. Camera s'a redeschis ieri la ora 3 d. a., fiind de față toți miniștrii.

Președintele camerei, d. Nicolae Iorga, citește telegrama președintelui camerei comunelor engleze, care felicită primul parlament al României mari.

Citește și telegrama de felicitare a camerei române, adresată dlui Dechanel, noul președinte al republicii franceze.

D. Nicolae Iorga vorbind despre d. Dechanel, spune că este un convins prieten al Românilor și că în calitate de președinte al Franței, nu numai că va recunoaște drepturile României deplin, ci le va și sprijini, cu marea lui autoritate. D. Iorga comunică apoi camerei, că guvernul bulgar a trimis la Paris o comisiune de trei, care să ceară conferinței de pace, retrocedarea Eadilaterului, luat Bulgariei prin pacea din București 1913.

Ungurii, spune d. Iorga, fac întinsă propagandă la Paris și Londra, pentru reîntronizarea stărilor de nainte de război. La Paris însă toate planurile ungarilor au dat greș, ajungând a fi atacați de întreaga presă franceză, care-l declară de adevărații urzitori ai războiului.

Basarabia este a noastră.

Ludnă apoi cuvântul d. Ștefan C. Pop, președintele de consiliu ad interim, declară, că știrile lansate de unele ziare referitor la chestiunea Basarabiei, nu corespund adevărului. La Paris, chestiunea Basarabiei este just apreciată, aliași recunoscând, că Basarabia este a României, cu atât mai vărtos, cu cât alipirea ei la patria mamă, s-a făcut conform dorinței poporului.

Legea electorală.

D. ministru de interne dr. Lupu, prezintă camerei proiectele legii electorale pentru parlament cât și pentru județe și comune.

Chestiunea amnestiei.

D. deputat Madgearu, interpelează guvernul în chestiunea amnestiei generale. D. ministru Pop, răspunde că această chestiune preocupă de mult guvernul și că în curând vor fi amnestiați cei condamnați de către curțile marțiale.

Cuvântul prințului moștenitor.

D. Nicolae Iorga, dă citire apoi scrisorii prințului Carol, adresată parlamentului, în care Aiteta Sa Regală, își exprimă dorința, să aibă fericirea, ca la timpul său, să-și ia și El locul, în șirul vitejilor domnitori al românilor. „Ca ostaș — spune prințul — nu cunosc altă bucurie, decât să-mi îndeplinesc datoria ce mi-a fost încredințată”.

Depunerea jurământului recruților reg. 93 de infanterie.

Sâmbătă 31 c. orele 9 și jumătate dimineața, va avea loc în fața primăriei, solemnitatea depunerii jurământului recruților reg. 93 de infanterie.

Felul acesta de solemnități, indiferent de ce anume unitate ar fi vorba, sunt deosebit de impresionante, de oarece ele reprezintă clipa, pe viitor neuitată, din care recruții unității respective se simt uniți printr-o legătură de nedesfăcut, de drapel, de dinastie și de patrie, pe care își iau angajamentul să o apere cu sacrificiul vieții lor.

Cu atât mai emoționantă urmează însă să fie socotită solemnitatea depunerii jurământului de credință de către recruții unui regiment de infanterie arădan și cu reședința în Arad.

Toți flăcăii aceștia cari cu mână întinsă în spre cruce, vor jura Sâmbătă dimineața, credință neștrămutată pentru steag, sunt toți vârstare ale județului Arad, fii ai comunelor glorioase ce au menținut neatinsă cu atâta hotărâre, în clipele cele mai grozave, flacăra dragostei de neam.

Toți acești flăcăi, cari nu au altă părere de rău decât aceea de-a nu fi putut să lupte și ei până acuma sub cutele victorioase ale steagului, vor continua să-și desăvârșesc instrucția militară și să-și oțelească sufletul pentru cele mai grele încercări, în reg. 93 de infanterie, ale căruia fapte de arme, fac onoare întregii armate românești.

Cu prilejul acesta impunător, suntem siguri că numeroși arădani și locuitori ai comunelor din împrejurimi, vor veni să vadă pe aceia pe cari îi pot socoti drept apărătorii și copiii lor, pronunțând cuvintele mărețe ce formează jurământul de ostaș.

D. comandant al reg. energicul colonel Vlad, ajutor de ofițerii săi, au luat toate măsurile în vederea unei cât mai depline reușite a serbării.

După serbare, la orele 1 d. p. o masă va avea loc la popota reg. în saloanele Lloyd, și la care au fost invitate persoanele oficiale presa și comandanții militari.

Demisiunea ministrului de război al Turciei.

Lyon. — Înaltii comisari englezi, francezi și itaheni au trimis guvernului otoman o notă prin care îi semnaleză faptul că Kuciuc Demal Pașa, ministru de război ca și șeful statului major turc, manifestă o dușmănie crescândă față de aliași, și pun în evidență o reavoință latentă în executarea condițiilor armistițiului.

În urma acestei comunicări, ministru de război și șeful de stat major au demisionat.

Ministru de război era omul de încredere al șefilor naționaliști care dirijează mișcarea turcă din Anatolia. Cabinetul sdruncinat prin demisia ministrului de război merge spre o criză completă. Demersul comisarilor aliași s'a făcut în urma unui raport al generalului englez Milne care se plângea de autoritățile militare turcești.

Atitudini ungurești.

Presa din Budapesta aduce un articol al contelui Iuliu Andrássy, în legătură cu tratatul de pace al Ungariei. Estragem câteva pasagi din acest articol, fiindcă el învederează atitudinea războinică a vecinilor noștri: Credeam, că antanta se va folosi de faptul gloriei sale, ca să pregătească pentru Europa o pace statornică. A trebuit să credem această, fiindcă guvernele antante au accentuat în nenumărate rânduri această intențiune. Dar din cece vedem azi, trebuie să bănuim contrariul. Conferința de pace prin felul cum înțelege să împartă dreptatea, nu va ajunge să înfăptuiască armonia sufletească, ci mai vărtos seamănă germeii luptelor de rasă, răsădind în Europa mijlocie stările din Macedonia...

Planul Antantei în privința Ungariei este deslușit. Ne-a încunjurat de un inel de oștri dușmane nouă, și acum vrea să ne smulgă în mod nerușinat confirmarea unor drepturi pentru încălcători, strigându-ne: „Las' să ardă cuibul”.

Aceasta este mentalitatea Antantei, pe care Ludendorff a practicat-o față de ea. Cum crede azi Foch, Clemenceau și sateliții lor american și italian, că acum, după ce le cunoaștem felul mentalității, vom învăța vr'odată să-i cinstim.

Getățenii Antantei, ușuratici și fanfaroni, cred că și azi mai trăim în era războaielor naționale pline de nebunie”.

Nu, — trăim în era bolșevismului, vecinilor.

Guvernul român către Paul Deschanel.

Președintele ad-interim al consiliului de miniștrii, a trimis dlui Paul Deschanel, următoarea telegramă:

„Am aflat cu cea mai mare bucurie despre alegerea Excelenței Voastre la înalta demnitate de președinte al Republicii și mă grăbesc a Vă arăta în numele guvernului român, cât și în numele meu personal, cele mai mai călduroase felicitări.

Guvernul și poporul român nu vor putea să uite nici odată sentimentele de afecțiune frățească și de cordială simpatie, precum și binevoitorul și puternicul sprijin ce Excelența Voastră n'ați încetat de a-i arăta în toate ocaziile și mai cu seamă în cele mai triste și grele momente prin cari a trecut România.

Cuvintele neuitate de încurajare pe cari Excelența Voastră a binevoit să le rostescă în favoarea noastră la Sorbona, în Iulie 1917 vor rămâne adânc săpate în inima poporului român, care a găsit în această manifestare de simpatie tăria necesară ca să reziste și să continue lupta susținută, în numele civilizației, împotriva dușmanului comun.

Tin să asigur pe Excelența Voastră, că „însufiețit de sentimente de adâncă recunoștință față de republica franceză, pentru tot ce a făcut și va voi să mai facă pentru înfăptuirea aspirațiilor naționale și pentru consolidarea României în frontierele sale etnice, guvernul român va năzui să stăruie în politică de foarte sinceră prietenie și de strânsă colaborare cu marii săi aliași și în deosebi cu Franța, fiind încredințat că această politică concordă în întregime cu interesele României.”

Azil de Stat în Beiuș.

— Instituțiune pentru ocrotirea orfanilor din războiu în Crișana. —

Beiuș. — Pe urma cumplutului războiu de 5 ani, în Crișana, mai mult ca în celelalte ținuturi desrobite, orfanii din războiu, au ajuns a trăi în împrejurări extrem de dureroase.

Crișana, țara celor din urmă iobagi români, este azi cel mai lipsit ținut din toată România. Desrobirea lor de sub regimul bolșevist a sosit abia în luna Maiu, iar până atunci armatele roșii au făcut multe sute de victime, multe sute de noi orfani, — au jefuit biata populație din tot ce-i mai rămăsese. E. D. luând cunoștință, de situația îngrozitoare a populației acestui ținut sărac și devastat, s'a îngrijit la timp de distribuirea ajutoarelor momentane, iar pentru micii orfani din războiu a contribuit cu însemnate ajutoare de stat la opera inițiată de societatea din Beiuș: întemeierea unui azil al acestor orfani, a căror alimentare este asigurată din partea E. D. pe un an întreg. Sălile spațioase, în cari sunt plasați micii orfani, așteaptă doar restul mobilierului necesar, pentru a deveni prietenoase și-a face pe micii orfani să uite lovitura crudă ce le-a dat-o războiul și revoluțiunea.

Alte sute de orfani, floarea neamului de mâine așteaptă însă și ei gestul uman al țării. Beiușenii, au luat inițiativa, să se adreseze guvernului, pentru obținerea ajutoarelor necesare, ca și celelalte mici vlăstare ale neamului, rămase în părăsire, să poată fi ocrotite și crescute, spre mărirea și întărirea Patriei.

Suntem siguri, că guvernul, înțelegând pe deoparte suferința micilor nevinoși, dar și în adevăratul interes al țării, va da toată atențiunea meritată instituțiunii din Beiuș.

Cor.

Din condițiile tratatului ungar.

Dăm după zările franceze condițiunile ce urmează a fi impuse Ungariei, cu privire la România.

Frontiera cu România: stația Nagylak, Dombegyház, Gyula, Geszt, Kis Narja, Begamez, Valley, Nagy Gecz, Makoslizat.

Ungaria renunță în favoarea României la drepturile și titlurile asupra teritoriilor vechi monarhii austro-ungare, situate dincolo de frontierele cari au fost desemnate prin actualul contract sau prin celelalte tratate încheiate în vederea regulării chestiunilor actuale.

O comisiune compusă din șapte membri, dintre cari: cinci vor fi numiți de puterile principale aliate și asociate, unul de către România și unul de către Ungaria, va fi constituită în termen de 15 zile dela punerea în vigoare a tratatului pentru ca să determine pe teren linia de frontieră.

România acceptă, consimțind cu aceasta să se insereze într'un tratat special, dispozițiile pe cari principalele puteri aliate și asociate le vor găsi necesare pentru o protejare în România a intereselor locuitorilor cari se deosebesc de majoritatea populației prin rasă, limbă sau religie; ea acceptă de asemenea înscrierea clauzelor destinate protejării transitului și unui regim echitabil pentru comerțul celorlalte națiuni.

Proporția și natura sarcinilor financiare ale Ungariei cari vor trece asupra României, pe baza teritoriilor cari sunt puse sub suzeranitatea ei, vor fi fixate prin clauzele financiare ale prezentului tratat.

INFORMAȚIUNI.

— O parte din hârtia necesară apariției ziarului nostru, hârtie pe care o solicităm de atâta timp, fiind obținută și găsiindu-se pe drum spre Arad, înștiințăm pe cetitori, și abonați că „Romanul” va putea să apară în curând în condiții satisfăcătoare.

— D. ministru Popovici, a fost primit în audiență de Rege, căruiu l-a raportat despre situațiunea comunicației pe C. F. R.

— Membrii comitetului administrativ al căminului studențesc al învățătorilor din județul Arad, sunt convocați la ședință Joi în 29 Ianuarie 1920 după masă, la ora 3, la biroul căminului.

Nicoiaș Mihulin v.-președinte, Simeon Albu secretar.

— Prefectura județului după cum suntem informați a înaintat C. D. tabloul funcționarilor administrativi, dela prefectură și județ, propunând numirea definitivă a acestora în posturile ce ocupă.

— Dr. Virgil Paguba, consilier de finanțe, șef de secție în rezortul finanțelor a încetat din viață, Marți în 27 c. în Cluj. Căuza morții e boala spaniolă, care, cum suntem informați bătute la Cluj și în multe părți făcând numeroase victime.

Dispariția lui Virgil Paguba lasă adânci regrete în societatea română arădăne. Decedatul a fost timp mai îndelungat în vremea regimului unguresc, funcționar la direcțiunea financiară din Arad.

— Se adă ca sigur că, guvernul jugoslav a cerut guvernelor aliate prelungirea termenului cu patru zile, acordat Serbiei.

— Se afirmă că guvernul olandez ar fi răspuns conferinței păcii, că-i e cu neputință să extradeze pe ex-Kaiserul, dacă extrădarea n'o cere Germania.

— Se anunță că din cauza dificultăților de transport, ce stânjenesc conferința baltică, sediul acestei conferințe va fi transferat la Varșovia.

— Prefectul orașului d. dr. R. Veliciu, prefectul județului d. dr. I. Marsieu și șeful poliției de stat din Arad d. S. Stoica au fost ieri, Mercuri, la Timișoara în afaceri oficiale.

— Reuniunea femeilor române din Siria și jur la 8 l. c. a aranjat o petrecere în favoarea Orfelinului din Siria la care petrecere venitul brut a fost 2850 cor., spesele au fost 1855 cor., venitul nett 1295 cor.

Cu această ocaziune au fost donate sumele următoare:

Dr. Iacob Hotăran 100 cor., dr. A. Popescu 100 cor., N. Groșorean 50 cor., dna v. Laza 50 cor., Aurora Muntean 40 cor., Aurel Măierușan 20 cor.

Au suprasolvit următorii d. și doamne: Melania Micloși 30 c., Romul Capra 20 cor., Petru Benea 20 cor., Todor Teretean 20 cor., George Popa 30 c., Ilie Dârlea 20 cor., Pavel Dulhaz 20 c., Dimitrie Pecican 20 c., Victor Ghitta 20 c., Iustin Raț 10 cor., locot. Ioan Petica 10 cor., loc. Maxim Petica 10 coroane, George Euvinan 10 c., Petru Mioc 10 cor., George Pera 10 cor.

Tuturor donatorilor le aducem mulțumiri. Mon. I. Ștefanuș protop. paroch în Măndruloș a donat Orfelinului din Siria 1000 coroane, pentru această faptă nobilă și maritimă să îi exprimăm cele mai călduroase mulțumiri. — Șiria. Valeria Ghitta, viceprezidenta Reuniunii.

TELEGRAME.

O declarație a dlui Nitti.

Lyon 23. — D. Nitti a declarat ziarului „Echo de Paris” că e necesar să se găsească un acord cu Jugo-slavii și că se va găsi.

Primul ministru italian a adăugat că se va întoarce la Paris.

D. Lloyd George și cu mine, a încheiat, primul-ministru italian suntem grăbiți a rezolva ultimele chestiuni pendinte, relativ la Adriatică, Asia-Mică și Turcia, de oarece o întârziere în deslegarea acestor chestiuni ar putea să stârnească în opinia publică o nervositate regretabilă.

O triplă alianță contra Ungariei.

Lyon. — „Malin” scrie:

Renner s'a dus la Praga pentru a discuta cu președintele consiliului Tuszar, condițiunile unei înțelegeri contra Ungariei. În urmă dsa se va duce la Belgrad, spre a stabili un acord paralel cu guvernul sârbo-croato-sloven. Este o triplă alianță analoagă cu înțelegerea alianță a Angliei, a Franței și a Italiei ce se proiectează la noi.

Cărți și reviste.

— Cărți și reviste primite la redacție. —

Buletinul Societății Regale Române de Geografie. Anul XXXVIII, conținând cuvântarea ținută în localul societății, de I. P. S. S. mitropolitul primat Cristea.

Lichidarea și Organizarea, un vast studiu financiar, scris de specialistul I. Moldovan Comorșteanul.

Moldova dela Nistru No. 1. Revistă săptămânală ilustrată, scrisă pe înțelesul poporului, apare la Chișinău, str. Renilor 58, sub conducerea unui comitet de redacție. Abonamentul 50 lei pe un an.

Szezon. Szinház, Irodalom, Művészet. Organul oficial al reuniunii arădane „Kölcsey”, redactat de Boda Andor și Kocsy Jenő.

Revista Economică. Organ financiar economic săptămânal, oficiosul „Solidarității”, federala institutelor financiare românești. Apare în Sibiu sub direcția dlui C. Popp.

Ideea Europeană. Informator săptămânal al curentelor de idei, din țară și străinătate. Apare în București, Pasajul Român 22, sub îngrijirea unui comitet alcătuit din colaboratori, ai Noului Reviste Române. Abonament pe un an 30 lei.

Învățătorul. Organ lunar al asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat și Crișana. Apare la Cluj, str. Heltai 9, sub îngrijirea unui comitet de redacție. Abonament pe un an 30 cor.

Curierul Judiciar, revistă săptămânală, conținând articole de jurisprudență, legislație, economie, politică, finanțe, sociologie. Apare în București sub direcția dlui N. C. Schina, președinte la Curtea de Apel. Exemplarul 4 lei.

Censurat: C. Teodorescu.

Teatru, Muzică, Cinematografie.

Cabareul modern va reprezenta și azi noul program în care figurează cu puncte foarte atractive Ileana Návay, Kabos, surorile Mihulescu, Rosica Halász, Irina Dálnoky, Mița Kassay etc. Două piese comice dau variație programului ținut la nivel.

Eurând sosește Duo-Barcarolla ce și-a câștigat renume mondial cu dansurile de del.

Teatrul APOLLO

în 28, 29, 30 și 31 Ian.

Serie Mia May

Tatjana

piesă în 5 acte.

Arangeator Joe Max.

Te 614

Teatrul URANIA

în 28 și 29 Ianuarie

Serie Carmi

Când morții vorbesc

Dramă socială în 4 acte.

în rolul principal Maria Carmi.

RECLAMA ESTE SUFLETUL COMERCIULUI.